

Kampen in 2009

Tijmen (Tiem) Evink

(Wilsum, 18 januari 1918 - Kampen, 5 september 2009)

door Jaap van Gelderen

Als achtjarige jongen kreeg Tiem Evink van zijn vader een kornet in de hand gedrukt: 'Probeer maar...', en ... het lukte. Ook heeft hij een tijdje de citer bespeeld. Leuk was het om dat instrument mee te nemen naar de oevers van de IJssel om er op die plek klanken aan te ontlokken. Muziek werd zo het levenselement waarin Tiem zich gelukkig voelde: velen uit Kampen en omgeving hebben hem leren kennen als gedreven dirigent en muzikaal leider. Voor generaties schoolkinderen was hij de zangdirigent op Koninginnedag; de kleine, gezette man, met wapperende haren en een alpinopet, vijftien jaar lang, met pretogen en een vrolijke lach. Intens kon hij genieten van het musiceren en het laten musiceren. Naast musicus was hij nog zo veel meer: kunstschilder, etaleur en reclameschilder. Zijn echtgenote dreef een kunsthandel (in de Geerstraat), en ook zij had een kunstzinnige aanleg, het was Tiem die haar stimuleerde die talenten verder te ontwikkelen. Het lag voor de hand dat hun drie kinderen hen zijn gevolgd, op creatief en muzikaal terrein.

Achtergronden

Tijmen was de oudste van zes uit het gezin van Hendrik Evink en Johanna Riezebos uit Wilsum. Van zijn moeder had hij zijn humoristische trek geërfd: de Riezebossen stonden bekend om hun humor. Grootvader Gerrit Riezebos (bijgenaamd *d' olde board*) had een timmermanswerkplaats. Vader Evink was ernstiger, het type van de mannenbroeder: kruidenier, fietsenmaker en barbier; scriba (secretaris) van de gereformeerde kerk (uit 1899), bestuurslid en oprichter van de christelijke school (uit 1926) en van de plaatselijke boerenleenbank; maar ook dirigent van het harmonieorkest Euphonia van Wilsum en het koor Hosanna. De vader zal, na het succes met de kornet en citer, zijn oudste jongen de eerste beginselen hebben bijgebracht van het muziek maken: noten lezen en veel oefenen. Zijn jongere broer verging het evenzo. De vier zusters zongen. Extra muzikles kreeg Tiem bij de heer Londo van

Tijmen (Tiem) Evink 2009. Foto: Akke Evink.

AMDG te Kampen. Al spoedig werd de jongen ingelijfd in het harmonieorkest van 'zien Va' en leerde hij op het orgel spelen. Tekenen deed hij van jongs af aan, graag zwierf hij rond met papier en potlood. Verder bekwaamde hij zich in het figuurzagen en het fotograferen (zo maakte hij pasfoto's). Voor de militaire dienst (het was mobilisatietijd) werd hij afgekeurd: een maatje te klein. In de toenmalige crisistijd, gevolgd door de oorlogsperiode, was het voor een (gereformeerde) dorpsjongen natuurlijk uitgesloten om, zonder veel geldelijke middelen, zich zelfstandig te vestigen als musicus of kunstschilder (wat wel zijn ideaal zal zijn geweest). In de oorlogsjaren had Tiem een relatief veilig baantje op het distributiekantoor te Genemuiden om de bonnen (alles was immers op de bon) te verdelen. Wel wekte hij argwaan bij de Duitse bezetter door zijn kleine gestalte: ze dachten dat hij jood was. Maar er moest uiteindelijk een vak geleerd worden waarin de artistieke gaven verder konden worden ontwikkeld en ten nutte gemaakt voor eigen levensonderhoud en dat van een eventueel gezin. Zo kwam hij in Almelo terecht bij de DEVA (Decoratie Etalage Vakschool Almelo), een particulier instituut waar cursussen werden gegeven en praktijklessen. Het was een dagopleiding waar Tiem Evink het vak van etaleur en reclametekenaar leerde. In Wilsum had hij intussen zijn toekomstige vrouw leren kennen, een Friezin uit het Groningse Boerakker die regelmatig logeerde bij haar oom, ds. H. Botma, in de gereformeerde pastorie. Tiem Evink en Frouke Botma trouwden op 14 februari 1945 en vestigden zich in Kampen (1945 Gasthuisstraat, 1946 aan de IJsselkade, in 1949 aan de Geerstraat). Frouke, die van huis uit een liefde voor de natuur had meegekregen, schilderde wel eens in haar vrije tijd en had bepaald talent voor declameren. Zijn broer Gerrit Evink nam de zaak over te Wilsum en bouwde die uit tot een supermarkt. De broers hadden een goede band, zij reden samen (fanatiek) motor.

Werkzaamheden

Een druk leven van hard werken voor het echtpaar Evink-Botma zou volgen. Samen begonnen ze het reclamebureau TIJMEKA (Tijmen Evink Kampen). Hij werkte als etaleur op diverse locaties en op deeltijdbasis (het woord bestond nog niet) bij Kanis & Gunnink en Berk Kampen als vormgever van reclameteksten en advertenties. Ook richtte hij stands in voor deze firma's op diverse beurzen. Voor fotograaf ESKA in de Oudestraat kleurde hij fotowerk in en deed hij retoucheerwerk. Toen de familie in 1949 in de Geerstraat kwam wonen opende Frouke een winkel, die zou uitgroeien tot een kunsthandel annex lijstenmakerij. In een tweede winkelpand werd een zaak voor

materiaal voor creatieve mensen geopend. Van 1966 tot 1976, toen het bedrijf overging in andere handen, was zoon Henk (1949) werkzaam in de winkel, samen met zijn moeder. Het echtpaar verhuisde begin jaren zeventig naar de Koornmarkt, naar de grote woning rechts van de Poort.

Muzikale werkzaamheden

De muzikale carrière van Tiem Evink in de stad Kampen begon in 1947, toen hij dirigent van Vox Humana werd. Daartoe had hij te Zwolle lessen gevolgd in koordirectie. Er werden concoursen bezocht en er werden hele mooie prijzen behaald. Na dit eerste koor, volgden er meer: in De Zande (op de deel van een boerderij!), Kamperzeedijk, Bant, Dronten, Oosterwolde, Zwolle, Apeldoorn, 't Harde en Vollenhove. Ook deze koren, jong van samenstelling of wat ouder, wist hij op concoursen in de hoogste afdeling te krijgen. In Sint Jansklooster dirigeerde hij een fanfareorkest. De avonden in de week waren zo goed gevuld met arbeid. Concerten rond Kerst en de concoursen waren hoogtepunten. In de jaren zestig had hij het diploma om bevoegd les te geven in muziek gehaald bij Gehrels, instituut voor schoolmuziek. Les gaf hij op de huishoudschool in Kampen (de Juliana van Stolbergschool) en ook in Harderwijk en Emmeloord. Op die laatste school gaf hij ook tekenlessen. Tiem Evink had, net als zijn vader, de gave om anderen te stimuleren hun gaven te ontwikkelen: zijn koorleden, maar ook zijn kinderen. Er stak beslist een goede pedagoog in hem. Later werden in samenwerking met de NCRV geestelijke liederen op de grammofoonplaat gezet, onder andere met de bariton Kees Deenik. Bij Philips kwamen opnames uit van de Verenigde Jeugd koren onder zijn leiding (met Piet Zwart aan het orgel): de Flevocaaltjes uit Dronten, de Lenteklokjes uit Kampereiland, de Zeesterretjes uit Vollenhove, Zangklassen Chr. Huishoudschool Zwolle en het Christelijk Apeldoorns Knapenkoor. Om medische redenen moest hij op den duur het werk met de koren neerleggen. Van de muziek nam hij natuurlijk geen afscheid. Hij componeerde nieuwe liederen, deed veel korbewerkingen en heeft zelfs, samen met zijn vrouw, een nieuw *Kamper Stedelijk* gecomponeerd (tekst: Jan B. Keuter).

Schilderen, tekenen en aquarelleren

Naast de muziek was tekenen en schilderen Tiem Evinks grote passie. Hij bekwaamde zich daarin door samen te werken met een aantal medekunstenaars. Bewondering had hij voor het werk van Henk Poeder te Kampen: hoe die riet kon schilderen bijvoorbeeld. Regelmatig ging hij met schetsboek en potlood met de motor of de fiets op pad. Deze schetsen gebruikte

hij dan thuis om ze uit te werken in olieverf. Vaak noteerde hij de kleuren en andere hem opvallende details erbij. Overal waar hij kwam maakte hij schetsen, die gelukkigerwijs bewaard zijn gebleven. Hij schilderde wel in opdracht, beelden uit de omgeving van Kampen of ontsproten uit de fantasie. Veel werkte hij ook op Ameland, een geliefde vakantiebestemming, waar de familie op den duur een huis bezat. Hier werd ook wel geëxposeerd. Het werk verkocht hij in de winkel of bij tentoonstellingen. Nadat de zaak aan de kant was gedaan (1976), ontwikkelde Frouke haar talenten verder. Zij aquarelleerde graag: bloemen en ander natuurschoon. Dat werd opgemerkt door uitgever Kok te Kampen. Zo ging zij boekjes van de bekende dichteres Nel Benschop illustreren; ook werd zij gevraagd om kaarten voor de Zomerzegels te tekenen. Voor de VVV-Ameland maakte Frouke een affiche met alle bloemen van het Waddeneiland.

De latere jaren

In de jaren tachtig verhuisde het ouder wordende echtpaar naar een woonboot aan De Zande. Rond de eeuwwisseling werd een woning aan de IJsseldijk betrokken. Eind augustus 2009 werd Tiem Evink getroffen door een hartaanval. Zorgvuldig nam hij met een goed woord afscheid: van vrouw, kinderen en kleinkinderen en dirigeerde hij nog een lied dat zijn dochters zouden zingen in de kerkdienst. Toen de predikant hem opzocht en hem de zegen gaf, gaf hij op zijn beurt de predikant zijn zegen. In de herdenkingsdienst in de Burgwalkerk, waarvan hij een trouw bezoeker was, klonken lofliederen. Op een stralende dag is zijn lichaam te ruste gelegd op het begraafplaatsje van Wilsum.

Met dank aan Henk Evink, e-mails van 9, 11, 26, 29 maart en 1 april 2010; een telefoongesprek met G. Evink te Wilsum; Jan Zwanepol, in: *Houvast* maart 2005, 12-13; Dirk-Jan Lagerweij, in: *Kerkbode Gereformeerde Kerk Kampen* 18 september 2009.

Willie Marskamp, *De Gereformeerde Kerk van Wilsum in de negentiende en twintigste eeuw*. Dronten 2001, onder meer 63-73.